

ศาลยุติธรรมเป็นองค์กรที่สำคัญในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน ผ่านผู้ที่ทำหน้าที่ คือ ผู้พิพากษา ดังนั้น ผู้พิพากษาอาชีพจึงต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกและการฝึกอบรมต่างๆ เพื่อให้ได้บุคคลซึ่งมีความยุติธรรม เป็นกลาง มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมจริยธรรมอย่างใดก็ตาม ศาลยุติธรรมในประเทศไทยยังมีผู้พิพากษาสมทบซึ่งถือเป็นผู้พิพากษาอีกประเภทหนึ่งเข้ามาทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีร่วมกับผู้พิพากษาอาชีพในศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ อันได้แก่ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลแรงงานและศาลเยาวชนและครอบครัว แต่เนื่องจากระบบการคัดเลือก อำนาจหน้าที่และการตรวจสอบถ่วงดุลผู้พิพากษาสมทบในแต่ละศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษอาจมีความไม่เหมาะสมและไม่ชัดเจน อีกทั้งยังมีระบบและมาตรฐานที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละศาล ส่งผลให้ผู้เข้ามาดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบไม่สามารถตอบสนองการปฏิบัติหน้าที่ในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนสมดังเจตนารมณ์ที่วางไว้

วัตถุประสงค์ของรายงานวิจัยฉบับนี้มุ่งหมายที่จะศึกษาวิเคราะห์ระบบการคัดเลือก อำนาจหน้าที่และการตรวจสอบถ่วงดุลผู้พิพากษาสมทบในศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษในประเทศไทยและระบบที่คล้ายคลึงกับผู้พิพากษาสมทบในต่างประเทศ ตลอดจนศึกษาวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาต่างๆ ของการนำระบบผู้พิพากษาสมทบมาใช้ในแต่ละศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษในประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อนำมาสังเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาระบบการคัดเลือก อำนาจหน้าที่และการตรวจสอบถ่วงดุลผู้พิพากษาสมทบในศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยต่อไป

โดยรายงานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาถึงหลักการและแนวคิด ระบบการคัดเลือก อำนาจหน้าที่และการตรวจสอบถ่วงดุลผู้พิพากษาสมทบในศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษในประเทศไทยและระบบที่คล้ายคลึงกับผู้พิพากษาสมทบในต่างประเทศ รวมถึงมุ่งเน้นศึกษาถึงสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบการคัดเลือก อำนาจหน้าที่และการตรวจสอบถ่วงดุลผู้พิพากษาสมทบในศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษในประเทศไทย ตามกฎหมาย ระเบียบและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

จากการสังเคราะห์ของการศึกษา รายงานการวิจัยนี้ได้นำเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบการคัดเลือก อำนาจหน้าที่และการตรวจสอบถ่วงดุลผู้พิพากษาสมทบในแต่ละศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษในประเทศไทย และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบผู้พิพากษาสมทบในแต่ละศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ รวมถึงข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบผู้พิพากษาสมทบที่สามารถใช้ร่วมกันระหว่างศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ